

WYMAGANIA EDUKACYJNE z HISTORII DLA KLASY V

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Czas w historii	Uczeń zna: - sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie - wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji - rzymski system zapisywania liczb Uczeń rozumie: - pojęcia: nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), historia, tysiąclecie - zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego	Uczeń rozumie: - pojęcia: prehistoria, epoka Uczeń potrafi: - wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii - wymienić epoki należące do prehistorii i historii - przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych	Uczeń rozumie: - pojęcie: chronologia Uczeń potrafi: - wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny		
2. Od myśliwych do rolników	Uczeń rozumie: pojęcie: rewolucja neolityczna	Uczeń rozumie: pojęcia: paleolit (starsza epoka kamienna), neolit (młodsza epoka	Uczeń zna: podstawowe zajęcia ludzi epoki paleolitu i neolitu	Uczeń zna: ramy chronologiczne epoki paleolitu i neolitu	Uczeń rozumie: znaczenie rewolucji neolitycznej

	Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu • porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym	kamienna), rzemiosło Uczeń potrafi: • wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń potrafi: • wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu • wyjaśnić, dlaczego zmiany w sposobie życia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną	Uczeń potrafi: • scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu	
3. Cywilizacje Sumerów, doliny Indusu i Chin	Uczeń zna: • nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje Uczeń rozumie: • pojęcia: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Żyzny Półksiężyc • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu (Mezopotamii), cywilizacje nad wielkimi rzekami (Indie i Chiny)	Uczeń rozumie: • pojęcie: pismo obrazkowe Uczeń potrafi: • wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji	Uczeń rozumie: • pojęcia: społeczeństwo, miasto-państwo Uczeń potrafi: • wymienić osiągnięcia Sumerów	Uczeń rozumie: • pojęcia: cywilizacja, podział pracy Uczeń potrafi: • przedstawić dokonania mieszkańców doliny Indusu oraz Chin	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów
4. Starożytny Egipt	Uczeń rozumie: • pojęcia: państwo, faraon, monarchia	Uczeń zna: • system sprawowania władzy w Egipcie • organizację	Uczeń rozumie: • pojęcie: danina • na czym polegała trudność w posługiwaniu	Uczeń rozumie: • pojęcia: ustrój, wezyr, prowincja • z czego wynikała	Uczeń rozumie: • pojęcie: monarchia despotyczna

	Uczeń potrafi: • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu • przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać starożytne pismo egipskie	społeczeństwa w starożytnym Egipcie • rodzaje pisma stosowane w starożytnym Egipcie Uczeń rozumie: • pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus Uczeń potrafi: • umiejscowić w czasie istnienie monarchii w Egipcie • wytłumaczyć, co oznacza stwierdzenie, że Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla starożytnego Egiptu	się pismem hieroglificznym Uczeń potrafi: • wymienić uprawnienia faraona • wyjaśnić, jaką rolę w państwie egipskim odgrywali pisarze	i na czym polegała nieograniczona władza faraona Uczeń potrafi: • dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej • scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie	Uczeń potrafi: • scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego
5. Wierzenia starożytnych Egipcjan	Uczeń zna: • głównych bogów starożytnego Egiptu Uczeń rozumie: • pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida	Uczeń potrafi: • scharakteryzować system wierzeń w Egipcie	Uczeń rozumie: • pojęcia: balsamowanie, sarkofag Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon • opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie próbowali zapewnić sobie życie wieczne	Uczeń potrafi: • przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy • przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego	Uczeń rozumie: • pojęcia: sąd Ozyrysa, tzw. Księga Umarłych Uczeń potrafi: • wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok • omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina
6. Starożytny Izrael	Uczeń zna: • postacie: Abrahama, Dawida, Salomona	Uczeń zna: • symbole judaizmu Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: • pojęcia: Biblia hebrajska, Tora	Uczeń zna: • daty związane z dziejami Żydów	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o losach narodu żydowskiego

	Uczeń rozumie: • pojęcia: Biblia, monoteizm (jedyńbóstwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog Uczeń potrafi: • wyjaśnić różnicę między monoteizmem a politeizmem • wskazać na mapie Palestynę, królestwo Judy, królestwo Izraela oraz Jerozolimę	• pojęcia: Ziemia Obiecana, Izrael • dwoistość znaczenia słowa Żydzi Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie pierwsze siedziby Żydów • scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu	Uczeń potrafi: • wyjaśnić znaczenie Biblii • podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską	Uczeń rozumie: • pojęcie: tzw. niewola babilońska • z czego wynika ostrożność, z jaką historycy podchodzą do Biblii jako źródła historycznego Uczeń potrafi: • ocenić znaczenie Biblii w dziejach ludzkości	
Początki cywilizacji (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
7. Demokracja ateńska	Uczeń zna: • postać: Peryklesa Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: • pojęcia: zgromadzenie ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm	Uczeń rozumie: • pojęcia: Hellada, Hellenowie, barbarzyńcy	Uczeń zna: • organizację społeczeństwa w Atenach	Uczeń potrafi: • scharakteryzować strukturę społeczeństwa Grecji

	- pojęcia: polis, demokracja - na czym polegała demokracja ateńska Uczeń potrafi: - zlokalizować na mapie Grecję i Ateny	- na czym polega wyjątkowość demokracji ateńskiej Uczeń potrafi: - umieścić w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej	Uczeń potrafi: - scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji - przedstawić procedurę ostracyzmu - porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim	peryklejskich Uczeń rozumie: - dlaczego Grecy nie utworzyli jednego państwa Uczeń potrafi: - scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich - dostrzec różnice między demokracją ateńską a demokracją współczesną	
8. Mitologia grecka	Uczeń zna: - najważniejszych bogów greckich Uczeń rozumie: - pojęcie: bogowie olimpijscy Uczeń potrafi: - zlokalizować na mapie Olimp - wyjaśnić, jak mieszkańcy Grecji wyobrażali sobie bogów	Uczeń zna: - bohaterów mitów greckich: Prometeusza, Heraklesa Uczeń rozumie: - pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades Uczeń potrafi: - zlokalizować na mapie Delfy - wymienić główne cechy religii starożytnych Greków	Uczeń zna: - dziedziny życia i zajęcia, którym patronowali bogowie greccy Uczeń potrafi: - scharakteryzować system wierzeń w Grecji	Uczeń rozumie: - pojęcia: Chaos, Tartar, wyrocznia, Pytia Uczeń potrafi: - przedstawić wyobrażenia Greków na temat życia po śmierci	Uczeń rozumie: - rolę, jaką w greckiej religii odgrywała mitologia Uczeń potrafi: - wytłumaczyć, w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni
9. Na olimpijskim stadionie	Uczeń zna: datę: 776 p.n.e. Uczeń rozumie:	Uczeń zna: dyscypliny sportowe rozgrywane podczas starożytnych igrzysk	Uczeń zna: zasady obowiązujące zawodników uczestniczących	Uczeń rozumie: - pojęcia: pokój boży, atleci - cele wychowania	Uczeń rozumie: - pojęcia: gimnazjon, stadion - rolę i charakter igrzysk organizowanych

	- pojęcia: igrzyska olimpijskie, olimpiada Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Olimpię - przedstawić najważniejsze podobieństwa i różnice między igrzyskami rozgrywanymi w starożytności i współcześnie	olimpijskich Uczeń rozumie: - pojęcia: dyscypliny lekkoatletyczne, ciężka atletyka, wieniec oliwny Uczeń potrafi: - wymienić cechy starożytnych igrzysk olimpijskich - dostrzec na przykładzie igrzysk olimpijskich wpływ starożytności na współczesność	w starożytnych igrzyskach olimpijskich Uczeń potrafi: przedstawić zasady organizacji igrzysk	starożytnych Greków Uczeń potrafi: wskazać budowlę odnoszące się do sportowego i religijnego charakteru igrzysk	w starożytnej Grecji Uczeń potrafi: przedstawić przebieg igrzysk olimpijskich
10. Co zawdzięczamy starożytnym Grekom?	Uczeń zna: - postacie: Fidiasza, Homera Uczeń rozumie: - pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia Uczeń potrafi: - opisać wygląd ateńskiego Akropolu - wskazać różnice między grecką tragedią a komedią	Uczeń zna: - postać: Sokratesa Uczeń rozumie: - pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody - co oznacza stwierdzenie Sokratesa: <i>Wiem, że nic nie wiem</i> Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru - wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie - dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę	Uczeń rozumie: - pojęcie: maska Uczeń potrafi: - opisać wygląd starożytnego teatru greckiego - wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim	Uczeń zna: - postacie: Myrona, Sofoklesa, Archimedes, Hipokratesa Uczeń potrafi: - opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru - wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków - ocenić dokonania starożytnych Greków	Uczeń potrafi: - streścić <i>Iliadę</i> i <i>Odyseję</i> - omówić działalność Sokratesa
Starożytna Grecja (lekcja powtórzeniowa)					

Sprawdzian wiadomości					
11. Od republiki do cesarstwa	Uczeń zna: • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta Uczeń rozumie: • pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Italię i Rzym • zlokalizować w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie	Uczeń zna: • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa Uczeń rozumie: • pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta Uczeń potrafi: • określić zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. • wymienić elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty	Uczeń zna: • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu Uczeń rozumie: • pojęcie: arystokracja Uczeń potrafi: • opowiedzieć o organizacji armii rzymskiej	Uczeń potrafi: • przedstawić organizację republiki rzymskiej • przedstawić organizację cesarstwa rzymskiego	Uczeń rozumie: • różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa Uczeń potrafi: • porównać republikę rzymską i demokrację ateńską
12. Społeczeństwo antycznego Rzymu	Uczeń potrafi: • przedstawić warunki życia mieszkańców starożytnego Rzymu	Uczeń potrafi: • przedstawić stosunek Rzymian do niewolników	Uczeń zna: • różne grupy wchodzące w skład społeczeństwa rzymskiego	Uczeń zna: • uprawnienia kobiety i mężczyzny w rzymskiej rodzinie	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o wyglądzie Rzymu w starożytności

			Uczeń rozumie: - pojęcia: proletariusze, niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci Uczeń potrafi: - określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwoleńców w rzymskim społeczeństwie	Uczeń potrafi: - wymienić najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwoleńców - opowiedzieć o życiu rzymskiej rodziny	
13. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń rozumie: - pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Kolosium) Uczeń potrafi: - wyjaśnić, do czego służyły amfiteatry i akwedukty	Uczeń zna: - przykłady rozwiązań architektonicznych stosowanych przez Rzymian Uczeń rozumie: - pojęcia: łuk architektoniczny, kopuła, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina Uczeń potrafi: - wyjaśnić, do czego służyły termy i cyrki - dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność	Uczeń rozumie: - pojęcia: bazylika, Circus Maximus, języki romańskie - znaczenie dróg w starożytnym Rzymie Uczeń potrafi: - opisać wygląd Forum Romanum - zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i>	Uczeń potrafi: - scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu - przedstawić sposób budowy akweduktu - wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi	Uczeń zna: - postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej
14. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń zna: - daty: 6 p.n.e., 30 n.e. - postać: Jezusa Chrystusa	Uczeń zna: - daty: 64, 313, 380 - wybranych bogów rzymskich i ich greckich	Uczeń zna: postacie: Nerona, Konstantyna Wielkiego	Uczeń zna: postacie: św. Pawła, św. Piotra	Uczeń potrafi: opowiedzieć o narodzinach chrześcijaństwa i jego

	Uczeń rozumie: - pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześcijaństwo, Kościół, chrześcijanie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Palestynę - opowiedzieć o życiu i działalności Jezusa Chrystusa	odpowiedników Uczeń rozumie: - pojęcie: apostoł Uczeń potrafi: - wymienić główne cechy systemu wierzeń starożytnych Rzymian - przedstawić metody prześladowania pierwszych chrześcijan - zlokalizować obszary rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w III–V w.	Uczeń potrafi: wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan	Uczeń rozumie: przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań	rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych
Antyczny Rzym (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
15. Cesarstwo bizantyjskie	Uczeń zna: - daty: 476, 1453 - postać: Justyniana I Wielkiego	Uczeń zna: przyczyny podziału Imperium Rzymskiego na część zachodnią	Uczeń zna: datę: 1054 Uczeń rozumie:	Uczeń zna: datę: 395 Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi: przedstawić okoliczności powstania i rozwój Konstantynopola

	- podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym Uczeń rozumie: - pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Kościół katolicki, Kościół prawosławny - przyczyny rozłamu chrześcijaństwa Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Konstantynopol - wymienić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego	i wschodnią Uczeń rozumie: - pojęcia: Hagia Sophia, spór o pierwszeństwo w Kościele Uczeń potrafi: - umieścić w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego - wymienić największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury - opowiedzieć o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury	- pojęcia: Germanie, tzw. Kodeks Justyniana Uczeń potrafi: - opisać wygląd świątyni Hagia Sophia - scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami	- pojęcia: „Nowy Rzym”, ikona, patriarcha, klątwa Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego - przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego - przedstawić okoliczności, w których doszło do wielkiej schizmy wschodniej	ocenić postać Justyniana Wielkiego
16. Początki islamu	Uczeń zna: - datę: 622 - postać: Mahometa	Uczeń zna: - zasady islamu - przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej	Uczeń rozumie: - pojęcia: Al-Kaba, hidżra - rolę Arabów jako pośredników między	Uczeń rozumie: - pojęcia: kalif, kalifat - wpływ religii na politykę ekspansji	Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jak doszło do powstania islamu - dostrzec związki między

	Uczeń rozumie: • pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę i Medynę • zlokalizować na mapie podboje dokonane przez Arabów od VII do IX w.	Uczeń rozumie: • pojęcia: ramadan, dżihad (święta wojna) Uczeń potrafi: • opisać warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim • opowiedzieć o podbojach arabskich • wskazać wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we współczesnym języku polskim	cywilizacją Wschodu i Zachodu Uczeń potrafi: • scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. • wyjaśnić, co zadecydowało o sukcesach podbojów arabskich • zlokalizować na mapie główne ośrodki polityczne Arabów • dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę	prowadzoną przez Arabów Uczeń potrafi: • scharakteryzować system religijny stworzony przez Mahometa • opowiedzieć o osiągnięciach cywilizacji arabskiej	islamem a judaizmem i chrześcijaństwem
17. Państwo Karola Wielkiego	Uczeń zna: • postać: Karola Wielkiego Uczeń rozumie: • pojęcie: odrodzenie karolińskie Uczeń potrafi: • wskazać na mapie zasięg Imperium Karolińskiego	Uczeń rozumie: • przyczyny, które skłoniły Chłodwiga do przyjęcia chrztu Uczeń potrafi: • wskazać na mapie pierwsze siedziby Franków • określić rolę chrześcijaństwa w umacnianiu państwa Franków • wyjaśnić, w czym przejawiało się odrodzenie karolińskie	Uczeń zna: • daty: 756, 800 • postacie: Chłodwiga, Pepina Krótkiego Uczeń potrafi: • opowiedzieć o podbojach dokonanych przez Karola Wielkiego • przedstawić okoliczności odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego	Uczeń rozumie • pojęcie: sztuki wyzwolone Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego • scharakteryzować organizację państwa Karola Wielkiego	Uczeń rozumie: • znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców Uczeń potrafi: • porównać Imperium Karolińskie ze starożytnym cesarstwem rzymskim • ocenić rolę Karola Wielkiego w rozwoju cywilizacji europejskiej
18. Nowe państwa w Europie	Uczeń zna: • datę: 843 • postać: Ottona I • postanowienia	Uczeń rozumie: • pojęcia: możnowładca, Święte Cesarstwo Rzymskie	Uczeń zna: • datę: 962 • postacie: Lotara, Karola Łysego, Ludwika	Uczeń zna: • datę: 955 Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jak doszło do powstania Królestwa Niemiec i Królestwa

	traktatu w Verdun Uczeń rozumie: • pojęcie: Słowianie Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie państwa powstałe w wyniku postanowień traktatu w Verdun • wymienić państwa słowiańskie utworzone w X w.	Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego • zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w.	Niemieckiego • największe zagrożenia dla wczesno-średniowiecznej Europy Uczeń rozumie: • pojęcie: Normanowie Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności rozpadu monarchii Karola Wielkiego • opowiedzieć o dokonaniach Ottona I	• przedstawić sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. • przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego • scharakteryzować relacje między Słowianami a władcami niemieckimi	Węgier
19. Walka cesarza z papieżem	Uczeń zna: • postacie: Grzegorza VII, Henryka IV • postanowienia ugody w Wormacji Uczeń rozumie: • pojęcie: inwestytura • istotę sporu o inwestyturę Uczeń potrafi: • przedstawić poglądy Grzegorza VII na temat pozycji papieża w Europie • przedstawić poglądy Henryka IV na temat pozycji cesarza w Europie	Uczeń zna: • datę: 1122 Uczeń rozumie: • istotę sporu między Grzegorzem VII a Henrykiem IV Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jaki wpływ na pozycję papieża i cesarza w Europie miał spór o inwestyturę	Uczeń zna: • daty: 1059, 1077 Uczeń rozumie: • pojęcie: konklawe Uczeń potrafi: • scharakteryzować sytuację panującą we wczesno-średniowiecznym Kościele	Uczeń rozumie: • pojęcia: pastorał, reforma kluniacka, kardynał, antypapież Uczeń potrafi: • wyjaśnić założenia reformy kluniackiej	Uczeń potrafi: • przedstawić relacje między papieżem a cesarzem do X w. • opisać przebieg sporu o inwestyturę
20. Wyprawy krzyżowe	Uczeń zna: • postać: Urbana II • nazwy zakonów rycerskich	Uczeń zna: • daty: 1095, 1096, 1099 Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: • pojęcie: krzyżowiec Uczeń potrafi:	Uczeń zna: • daty: 1204, 1291 Uczeń rozumie:	Uczeń potrafi: • scharakteryzować organizację państw założonych przez krzyżowców

	utworzonych przez krzyżowców Uczeń rozumie: • pojęcia: krucjata (wyprawa krzyżowa), zakon rycerski • cele istnienia zakonów rycerskich Uczeń potrafi: • wskazać na mapie państwa założone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców	• pojęcie: Turcy seldżuccy • znaczenie Jerozolimy dla wyznawców trzech wielkich religii monoteistycznych Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny krucjat • przedstawić skutki wypraw krzyżowych	• przedstawić przebieg pierwszej krucjaty	• pojęcie: rekonkwista Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich Jerozolima i Palestyna znalazły się w rękach Turków seldżuckich • wyjaśnić, co wydarzyło się na synodzie w Clermont	• przedstawić przebieg i skutki czwartej wyprawy krzyżowej
Czasy średniowiecza (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
21. Feudalna Europa	Uczeń zna: • stany średniowiecznego społeczeństwa	Uczeń zna: • ramy chronologiczne feudalizmu • podstawowe zasady	Uczeń rozumie: • pojęcie: ciężkozbrojny Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: • wpływ feudalizmu na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną	Uczeń potrafi: • ocenić funkcjonowanie systemu feudalnego

	Uczeń rozumie: - pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm Uczeń potrafi: - przedstawić prawa oraz obowiązki seniora i wasala	obowiązujące w systemie feudalnym Uczeń rozumie: - pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne - zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeństwa średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: - przedstawić zależności społeczne oparte na prawie lennym	- określić cechy charakterystyczne feudalizmu - wyjaśnić, jak przebiegała uroczystość nadania lenna	średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: przedstawić proces kształtowania się rycerstwa	
22. Na rycerskim zamku	Uczeń rozumie: - pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy Uczeń potrafi: - przedstawić cechy charakterystyczne wzoru osobowego średniowiecznego rycerza	Uczeń zna: - najważniejsze elementy zabudowy średniowiecznego zamku Uczeń rozumie: - pojęcia: turniej rycerski, rozejm boży, pasowanie na rycerza Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jakie były cele organizowania turniejów rycerskich	Uczeń zna: - elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza Uczeń rozumie: - pojęcia: paż, giermek Uczeń potrafi: - opowiedzieć o przebiegu turnieju rycerskiego - wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem	Uczeń rozumie: - rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza Uczeń potrafi: - scharakteryzować zamek średniowieczny - wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem - przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie	Uczeń potrafi: opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza
23. Średniowieczni mieszcianie i chłopci	Uczeń zna: najważniejsze budowle	Uczeń zna: grupy społeczne zamieszkujące	Uczeń rozumie: pojęcia: prawa miejskie, sołtys	Uczeń rozumie: pojęcia: czeladnik, majstersztyk	Uczeń potrafi: opisać wygląd średniowiecznego miasta

	średniowiecznego miasta • główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast • rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznych chłopów Uczeń rozumie: • pojęcia: mury miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech Uczeń potrafi: • wyjaśnić, czym różniło się średniowieczne miasto od średniowiecznej wsi	średniowieczne miasto Uczeń rozumie: • pojęcia: baszta, patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, pańszczyzna, dziesięcina Uczeń potrafi: • wyjaśnić, kto i w jaki sposób zarządzał średniowiecznym miastem • przedstawić pozycję chłopów na tle pozycji przedstawicieli innych stanów społecznych • wyjaśnić znaczenie cechów w życiu gospodarczym miasta	Uczeń potrafi: • przedstawić warunki życia w średniowiecznym mieście • przedstawić warunki życia w średniowiecznej wsi	Uczeń potrafi: • scharakteryzować mieszkańców średniowiecznego miasta i ich życie • scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu	• porównać kulturę miejską z kulturą rycerską
24. Duchowieństwo i kultura	Uczeń zna: • nazwy największych zakonów w średnio-	Uczeń zna: • cechy charakterystyczne stylu romańskiego	Uczeń zna: • ramy chronologiczne występowania stylu	Uczeń zna: • postacie: św. Benedykta,	Uczeń rozumie: • wkład benedyktynów w rozwój kultury

średniowiecza	wiecznej Europie Uczeń rozumie: - pojęcia: średniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie Uczeń potrafi: - wyjaśnić istotę średniowiecznego uniwersalizmu	i stylu gotyckiego w architekturze Uczeń rozumie: - pojęcia: styl romański, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet Uczeń potrafi: - odróżnić styl romański od gotyckiego - podać przykłady budowli w stylu romańskim i gotyckim - wymienić miasta, w których powstały pierwsze uniwersytety	romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze Uczeń rozumie: - pojęcie: zakon żebraczy Uczeń potrafi: - opisać wygląd klasztoru w Sankt Gallen - wyjaśnić przyczyny powstania uniwersytetów	św. Franciszka z Asyżu - główne zalecenia reguły zakonnej benedyktynów Uczeń rozumie: - pojęcie: reguła - znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa Uczeń potrafi: - ocenić rolę uniwersytetów	średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: przedstawić główne założenia działalności średniowiecznych zakonów
Społeczeństwo średniowiecznej Europy (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
25. Początki Polski	Uczeń zna: - daty: 966, 972 - postacie: Mieszka I,	Uczeń zna: - datę: ok. 960 - ramy chronologiczne	Uczeń zna: - postać: Hodona - grupy społeczne	Uczeń potrafi: przedstawić organizację państwa Mieszka I	Uczeń potrafi: przedstawić polityczne i militarne dokonania

	Dobrawy • nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. • legendy dotyczące początków państwa polskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: Słowianie, Piastowie, Polanie Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie obszar państwa Polan oraz terytorium państwa Mieszka I na początku i pod koniec jego panowania • wymienić najważniejsze przyczyny chrztu Polski • wskazać na mapie Cedynię	panowania dynastii Piastów w Polsce Uczeń rozumie: • pojęcia: plemię, monarchia patrymonialna, drużyna • dlaczego o Polsce w X w. mówi się państwo Mieszka I • znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla państwa polskiego Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jakie zmiany w państwie i w społeczeństwie spowodował chrzest Mieszka • wymienić tereny podbite przez Mieszka I	zamieszkujące państwo Mieszka I Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jakich okolicznościach władzę na ziemiach polskich przejęli Piastowie • przedstawić okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka		władcy po przyjęciu chrztu
26. Polska Bolesława	Uczeń zna: • daty: 1000, 1025 • postaci: Bolesława	Uczeń zna: • datę: 997 • postać: Ottona III	Uczeń zna: • daty: 1002–1018	Uczeń zna: • daty: 1004, 1018	Uczeń rozumie: • rolę i znaczenie drużyny książęcej

Chrobrego	Chrobrego, biskupa Wojciecha - decyzje dotyczące organizacji kościelnej w Polsce podjęte przez papieża Uczeń rozumie: - pojęcie: zjazd gnieźnieński Uczeń potrafi: - opowiedzieć o zjeździe gnieźnieńskim - wskazać na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r.	Uczeń rozumie: - pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna - znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej Uczeń potrafi: - wskazać na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego - przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego	Uczeń rozumie: - pojęcie: wojna podjazdowa - przyczyny, które skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus Uczeń potrafi: - przedstawić wygląd i uzbrojenie wojownika należącego do drużyny książęcej - przedstawić rozwój terytorialny państwa Bolesława Chrobrego	Uczeń potrafi: - ocenić skutki zjazdu gnieźnieńskiego - przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijów - ocenić polityczne znaczenie koronacji	Uczeń potrafi: - przedstawić przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha - przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 - ocenić dokonania Bolesława Chrobrego
27. W najdawniejszej Polsce	Uczeń zna: - przykładowe obowiązki mieszkańców najdawniejszej Polski Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jakie było przeznaczenie grodów w państwie pierwszych Piastów	Uczeń zna: - zadania drużyny książęcej Uczeń potrafi: - przedstawić organizację państwa polskiego w X i XI w. - przedstawić strukturę i zadania mieszkańców Polski w X i XI w.	Uczeń zna: - produkty wchodzące w skład jadłospisu mieszkańców Polski Uczeń rozumie: - zależności między księciem, drużyną a mieszkańcami w państwie Mieszka Uczeń potrafi: - opisać wygląd grodu na Ostrowie Lednickim	Uczeń potrafi: - przedstawić warunki życia mieszkańców Polski pierwszych Piastów - opisać życie i obyczaje mieszkańców Polski w X i XI w.	Uczeń potrafi: - scharakteryzować państwo pierwszych Piastów - ocenić wpływ chrztu i tworzenia się państwowości polskiej na życie mieszkańców państwa pierwszych Piastów
28. Upadek i odbudowa	Uczeń zna: - datę: 1031 - postacie: Mieszka II,	Uczeń zna: daty: 1038, 1058, 1076	Uczeń potrafi: omówić sposób utrzymania wojska, który	Uczeń zna: - daty: 1039, 1079 - postać: Brzetysława	Uczeń potrafi: scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II,

państwa	Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława Uczeń potrafi: - wskazać przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II - przedstawić skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemie polskie	Uczeń rozumie: - pojęcie: powstanie ludowe Uczeń potrafi: - synchronizować wydarzenia w Polsce z wydarzeniami w Europie Zachodniej w XI w. - przedstawić podłoże i konsekwencje konfliktu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem	rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów	Uczeń potrafi: - opisać sytuację na ziemiach polskich po śmierci Mieszka II - ocenić skutki polityki Bolesława Śmiałego w stosunku do cesarza Henryka IV	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
29. Polska Bolesława Krzywoustego	Uczeń zna: - datę: 1138 - postacie: Bolesława Krzywoustego, Anonima tzw. Galla - władców piastowskich rządzących Polską od X do XII w. Uczeń rozumie: - pojęcia: ustawa sukcesyjna, zasada senioratu, senior, dzielnica senioralna, dzielnice dziedziczne Uczeń potrafi: - wyjaśnić przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej - wskazać na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy sukcesyjnej	Uczeń zna: - daty: 1108, 1109 - postacie: Władysława Hermana, Zbigniewa, Henryka V Uczeń potrafi: - przedstawić przyczyny sporu między Bolesławem a Zbigniewem i wyjaśnić, jaki był jego finał - wymienić żądania Henryka V wobec Bolesława - wskazać na mapie Głogów - przedstawić założenia ustawy sukcesyjnej - wskazać skutki wydania ustawy sukcesyjnej	Uczeń zna: - daty: 1079, 1102 - pojęcie: trybut Uczeń potrafi: - wskazać na mapie podział ziem polskich po śmierci Władysława Hermana - przedstawić charakter działań zbrojnych prowadzonych przez Bolesława w czasie wojny z Niemcami	Uczeń rozumie: - dłaczego Bolesław Krzywousty zdecydował się na odbycie publicznej pokuty po śmierci Zbigniewa Uczeń potrafi: - przedstawić przebieg wojny Bolesława Krzywoustego z Niemcami - przedstawić okoliczności podboju Pomorza	Uczeń potrafi: - wyjaśnić znaczenie Pomorza dla funkcjonowania gospodarki państwa polskiego - ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego
Polska pierwszych Piastów					

(lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
30. Rozbicie dzielnicowe Polski	Uczeń zna: • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski Uczeń rozumie: • pojęcia: rozbicie dzielnicowe Polski, Krzyżacy (zakon krzyżacki) Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny i okoliczności pojawienia się Krzyżaków na ziemiach polskich • wskazać na mapie ziemię chełmińską	Uczeń zna: • postać: Władysława Wygnańca • przyczyny upadku zasady senioratu Uczeń rozumie: • pojęcie: Inflanty Uczeń potrafi: • wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawić konsekwencje rozbicia dzielnicowego Polski	Uczeń zna • daty: 1190, 1283 Uczeń rozumie: • dlaczego pojawienie się Krzyżaków było zagrożeniem dla państwa polskiego Uczeń potrafi: • wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski w okresie rozbicia dzielnicowego • scharakteryzować działalność Krzyżaków prowadzoną na opanowanych terenach	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski • opowiedzieć o roli Brandenburgii i celach politycznych tego państwa	Uczeń potrafi: • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • przedstawić rozwój terytorialny państwa krzyżackiego • ocenić skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego
31. Polska	Uczeń rozumie: • pojęcie: kolonizacja	Uczeń zna: • postać: Henryka	Uczeń rozumie: • pojęcie: gospodarka	Uczeń rozumie: • przyczyny, które	Uczeń potrafi: • przedstawić sytuację

w XIII wieku	niemiecka Uczeń potrafi: • określić ramy czasowe kolonizacji niemieckiej • wskazać na mapie obszary objęte kolonizacją niemiecką • przedstawić skutki kolonizacji niemieckiej	Brodatego • podstawowe założenia lokacji na prawie niemieckim Uczeń rozumie: • pojęcia: czynsz, wolnizna, prawo składu • na czym polegała lokacja na prawie niemieckim Uczeń potrafi: • wskazać szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo • wymienić towary sprzedawane przez mieszkańców Polski, a także sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu	towarowo-pieniężna Uczeń potrafi: • przedstawić politykę Henryka Brodatego • wyjaśnić, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich	skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemie polskie Uczeń potrafi: • scharakteryzować rozwój cywilizacyjny Śląska w XIII w. • dostrzec związki między rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym	gospodarczą miast i wsi w XIII w.
32. Dążenie	Uczeń potrafi: • wymienić	Uczeń zna: • datę: 1241	Uczeń zna: • postać: Wincentego	Uczeń zna: • daty: 1238, 1240	Uczeń potrafi: • ocenić rolę Kościoła

do jedności państwa	przedstawiceli społeczeństwa polskiego, którzy popierali ideę zjednoczenia ziem polskich wyjaśnić, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich	- postać: Henryka Pobożnego Uczeń rozumie: - pojęcie: Mongołowie (Tatarzy) Uczeń potrafi: - porównać armię mongolską z europejskim rycerstwem	Kadłubka Uczeń rozumie: - znaczenie klęski w bitwie pod Legnicą dla przebiegu procesu zjednoczenia ziem polskich Uczeń potrafi: - opowiedzieć o przebiegu bitwy pod Legnicą - opisać uzbrojenie wojownika mongolskiego	- postać: Czyngis-chana Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności, przebieg i skutki najazdu Mongołów na ziemie polskie - scharakteryzować rolę Kościoła w procesie zjednoczenia ziem polskich	w utrzymaniu jedności ziem polskich
33. Zjednoczona Polska	Uczeń zna: - datę: 1320 - postać: Władysława Łokietka Uczeń potrafi: - wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa	Uczeń zna: - daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 - postać: Przemysła II Uczeń rozumie: - pojęcie: rzeź Gdańska Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II - wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II - wymienić etapy zjednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka	Uczeń zna: - daty: 1295, 1305, 1327–1332 - postać: Wacława II Uczeń rozumie: - pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Przemysła II - scharakteryzować rządy Wacława II	Uczeń potrafi: scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332	Uczeń potrafi: ocenić panowanie Władysława Łokietka
34. Polska	Uczeń zna: daty: 1333, 1364, 1370	Uczeń zna: datę: 1343	Uczeń zna: wyrok sądu papieskiego	Uczeń zna: daty: 1339, 1340	Uczeń potrafi: scharakteryzować

Kazimierza Wielkiego	- postać: Kazimierza Wielkiego Uczeń rozumie: - pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchów w Krakowie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w okresie panowania Kazimierza Wielkiego - wyjaśnić przyczyny założenia Akademii Krakowskiej	- najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. - postanowienia pokoju w Kaliszu Uczeń rozumie: - pojęcia: pokój wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna Uczeń potrafi: - wyjaśnić rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie	w Warszawie Uczeń rozumie: - pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju	Uczeń potrafi: - scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego - omówić dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej w polityce wewnętrznej	zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej
Polska rozbita na dzielnice i zjednoczona (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
35. Unia	Uczeń zna: daty: 1370, 1385, 1386	Uczeń zna: datę: 1384	Uczeń zna: datę: 1400	Uczeń rozumie: pojęcie: bojarzy	Uczeń potrafi: ocenić znaczenie

Polski z Litwą	• postacie: Jadwigi Andegaweńskiej, Władysława Jagiełły • postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie Uczeń rozumie: • pojęcie: unia personalna Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej • wskazać na mapie państwo polsko-litewskie po zawarciu unii	• postać: Ludwika Węgierskiego • wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego Uczeń rozumie: • korzyści wynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności zawarcia unii personalnej między Polską i Węgrami • wskazać na mapie państwo polsko-węgierskiej powstałe w wyniku unii personalnej oraz Wielkie Księstwo Litewskie	Uczeń rozumie: • pojęcie: Uniwersytet Jagielloński Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny nadania przez Ludwika Węgierskiego przywileju polskiemu rycerstwu • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej	Uczeń potrafi: • przedstawić dokonania Ludwika Węgierskiego jako króla Polski • przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w.	odnowienia Akademii Krakowskiej
36. Wielka	Uczeń zna: • daty: 1409–1411,	Uczeń rozumie: • znaczenie polsko-	Uczeń potrafi: • przedstawić relacje	Uczeń rozumie: • dlaczego unia polsko-	Uczeń potrafi: • ocenić skutki wielkiej

wojna z zakonem krzyżackim	15 VII 1410, 1411 • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: wielka wojna, pierwszy pokój toruński Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Grunwald • wskazać na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego	-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnić okoliczności wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii • dostrzec dysproporcje między zwycięstwem grunwaldzkim a postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego • wyjaśnić przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem	-litewska negatywnie odbiła się na sytuacji politycznej zakonu krzyżackiego Uczeń potrafi: • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem	wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego
37. Synowie	Uczeń zna: • daty: 1454, 1466	Uczeń zna: • daty: 1444, 1453	Uczeń zna: • datę: 1440	Uczeń zna: • daty: 1434, 1447, 1462	Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg

Jagiellły	• postacie: Władysław Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka • okres, w którym istniała w Polsce monarchia dziedziczna • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: monarchia dziedziczna, monarchia elekcyjna, wojna trzynastoletnia, drugi pokój toruński, lenno, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie • charakter monarchii Jagiellonów Uczeń potrafi: • wskazać na mapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej	Uczeń rozumie: • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie • charakter monarchii Jagiellonów Uczeń potrafi: • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami	Uczeń rozumie: • pojęcia: Turcy osmańscy, wojsko najemne Uczeń potrafi: • lokalizować na mapie imperium Turków osmańskich i państwa zagrożone ich najazdem • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej	Uczeń rozumie: • znaczenie klęski warneńskiej dla unii Polski z Węgrami oraz z Litwą Uczeń potrafi: • wyjaśnić, na czym polegało zagrożenie tureckie w Europie w XV w. • przedstawić okoliczności zawarcia drugiej unii Polski z Węgrami • wyjaśnić okoliczności klęski w bitwie pod Warną • zanalizować przyczyny i skutki wystąpienia Związku Pruskiego przeciw Krzyżakom	wojny z Turcją • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju państwa polskiego
38. Od rycerstwa	Uczeń zna: • stany sejmujące	Uczeń zna: • treść przywilejów	Uczeń zna: • daty: 1374, 1422, 1430,	Uczeń rozumie: • pojęcie: ustrój	Uczeń rozumie: • rolę i znaczenie szlachty

do szlachty	w sejmie walnym oraz ich uprawnienia Uczeń rozumie: • pojęcia: przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie, sejm walny Uczeń potrafi: • wyjaśnić wpływ przywilejów na pozycję króla w Polsce	koszyckiego i cerekwicko-nieszawskiego oraz wydanych w Czerwińsku, Jedlni i Krakowie • treść konstytucji <i>Nihil novi</i> Uczeń rozumie: • pojęcia: przywilej koszycki, przywilej cerekwicko-nieszawski, sejmiki szlacheckie, sejm walny, monarchia stanowa • przyczyny słabości miast i mieszczaństwa w Polsce Uczeń potrafi: • wyjaśnić, dlaczego wykształciła się polityczna reprezentacja stanu szlacheckiego • wyjaśnić, dlaczego w Polsce nie doszło do wykształcenia się monarchii stanowej	1433, 1454, 1505 Uczeń rozumie: • pojęcie: konstytucja (ustawa sejmowa) • wpływ przywilejów na proces przekształcania się rycerstwa w szlachtę • relacje między instytucjami sprawującymi władzę w Polsce Uczeń potrafi: • opisać wygląd XVI-wiecznych przedstawicieli stanu szlacheckiego • opisać wygląd XVIII-wiecznego dworu szlacheckiego	monarchiczno-szlachecki • związek między nadawanymi szlachcie przywilejami a jej rosnącą pozycją polityczną w państwie • znaczenie uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> Uczeń potrafi: • scharakteryzować rozwój uprawnień stanu szlacheckiego • wyjaśnić organizację oraz sposób działania sejmu walnego	w kształtowaniu ustroju Polski Uczeń potrafi: • opisać sposób funkcjonowania sejmików szlacheckich • przedstawić okoliczności wykształcenia się sejmu walnego • scharakteryzować ustrój Polski od XVI do XVIII w. • ocenić wpływ rosnącej pozycji szlachty na pozycję króla i innych stanów społecznych
-------------	---	--	--	--	---

39. Polska i Litwa w XV wieku	Uczeń zna: - postać: Mikołaja Kopernika Uczeń rozumie: - pojęcie: tolerancja religijna Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Mikołaja Kopernika	Uczeń zna: - postacie: Wita Stwosza, Pawła Włodkowica, Jana Długosza - główne narodowości i wyznania w Polsce średniowiecznej Uczeń rozumie: - przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce Uczeń potrafi: - przedstawić dorobek kultury schyłku średniowiecza w Polsce - przedstawić dokonania Pawła Włodkowica i Jana Długosza	Uczeń rozumie: - pojęcia: szkoła parafialna, szkoła katedralna Uczeń potrafi: - porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu - opisać wygląd ołtarza Wita Stwosza - scharakteryzować działalność Akademii Krakowskiej w okresie późnego średniowiecza	Uczeń zna: - sytuację przedstawicieli innych religii i wyznań w Europie Zachodniej Uczeń rozumie: - pojęcie: stypendium Uczeń potrafi: - przedstawić strukturę i funkcjonowanie średniowiecznego szkolnictwa - scharakteryzować społeczeństwo Polski późnego średniowiecza	Uczeń potrafi: ocenić rolę Kościoła w systemie edukacji w średniowieczu
Polska i Litwa (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					